

ÍSLENSKA / POLISH

Spurningar og svör fyrir
fjöltýngdar fjölskyldur

Pytania i odpowiedzi dla
rodzin wielojęzycznych

**Tvö – þrjú – fjögur tungumál?
Dwa – trzy – cztery języki?**

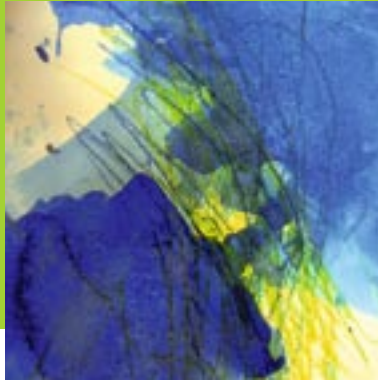

ÍSLENSKA

Tvítýngi – auður fyrir einstakling og samfélag	4
Geta börn lært tvö eða fleiri tungumál jafn vel?	6
Hvaða tungumál eigum við að tala við barnið?	6
Hvaða mál á að tala ef foreldrar eiga ekki sama móðurmál?	8
Getur barnið lært íslensku ef foreldri talar sitt móðurmál?	10
Er bagalegt ef barnið blandar saman tungumálum?	12
Hvað á ég að gera ef barnið svarar mér á íslensku?	14
Hvað get ég gert til að styrkja móðurmál barnsins?	16
Hvernig get ég hjálpað barninu að læra íslensku?	18
Hvað á að gera ef barnið hættir að tala í leikskólanum?	20
Orðskýringar	22

POLISH

Dwujęzyczność – skarb dla jednostki i społeczeństwa	5
Czy dzieci mogą równie dobrze nauczyć się dwóch lub więcej języków?	7
Jakim więc językiem mamy rozmawiać z dzieckiem?	7
Jakim językiem rozmawiać z dzieckiem, jeśli rodzice używają różnych ?	9
Czy dziecko nauczy się islandzkiego, jeśli będę z nim rozmawiać w moim języku?	11
Czy to źle, gdy dziecko miesza języki?	13
Co mam robić, gdy dziecko odpowiada mi po islandzku?	15
Co mogę zrobić dla wspierania znajomości języka ojczystego u dziecka?	17
W jaki sposób mogę pomóc dziecku w nauce islandzkiego?	19
Co zrobić, gdy dziecko przestaje się odzywać w przedszkolu?	21
Słowniczek	22

Sterkt móðurmál er ekki einungis mikilvægt fyrir samskiptin í fjölskyldunni það auðveldar líka börnum að tileinka sér íslensku sem annað tungumál.

Tvítýngi – auður fyrir einstakling og samfélag

Það er ávinningur fyrir sérhvern einstakling að hafa vald á mörgum tungumálum og fjöltyngdir einstaklingar eru afar verðmætir fyrir samfélagið. Þegar fjölskyldur flytjast milli landa er auðveldara fyrir þær að halda tengslum við heimaland sitt ef þær viðhalda móðurmálinu. Börn í slíkum fjölskyldum geta betur skilið og tileinkað sér menningararf foreldranna ef þau kunna móðurmál þeirra.

Sterkt móðurmál er ekki einungis mikilvægt fyrir samskiptin í fjölskyldunni það auðveldar líka börnum að tileinka sér íslensku sem annað tungumál. Góður mál-skilningur stuðlar að sterkri sjálfsmynd og að barnið skynji sig sem mikilvægan hluta af heild.

Yfirleitt eiga börn ekki í vandræðum með að læra tvö eða fleiri tungumál samtímis. En eigi það að læra málin svo að þau nýtist í samskiptum þarf fjölskylda og leikskóli að hjálpast að. Mikilvægt er að barnið fái hvatningu fullorðinna til að nota tungumálin jöfnum höndum. Í samskiptum í fjölskyldu og í leikskóla er hægt að sýna barninu fram á að það er fullkomlega eðlilegt að tala fleiri en eitt tungumál.

Dwujęzyczność – skarb dla jednostki i społeczeństwa

Wielkim pożytkiem dla każdego jest znajomość języków, a ludzie wielojęzyczni są niezwykle cenni dla społeczeństwa. Gdy rodziny przeprowadzają się do nowych krajów, łatwiej im utrzymać kontakt z ojczyzną, jeśli zachowają znajomość języka ojczystego. Dzieci w tych rodzinach skłonne są lepiej zrozumieć i przyswoić sobie dziedzictwo kulturalne rodziców jeśli znają ich język. Znajomość języka ojczystego ułatwia im również naukę islandzkiego jako drugiego języka, a równocześnie jest istotna dla kontaktów rodzinnych. Dobra znajomość języków wzmacnia poczucie własnej wartości i ułatwia postrzeganie siebie jako ważnej części większej całości.

Zazwyczaj dziecko nie ma problemów z nauczeniem się dwóch lub więcej języków w tym samym czasie. Ale jeśli ta nauka ma przynieść rzeczywiste korzyści, rodzina i przedszkole muszą współpracować ze sobą. Ważne jest, aby dorośli zachęcali dzieci do posługiwania się językami, które dziecko zna. Trzeba pokazać dziecku, zarówno w rodzinie jak i w przedszkolu, że mówienie wieloma językami jest absolutnie normalną rzeczą.

Znajomość języka ojczystego ułatwia im również naukę islandzkiego jako drugiego języka, a równocześnie jest istotna dla kontaktów rodzinnych.

Geta börn lært tvö eða fleiri tungumál jafn vel?

Já, en af því að tungumálin eru notuð í ólíku samhengi er algengt að tvítyngd eða fleirtyngd börn ráði betur við eitt efni á einu tungumáli og annað efni á öðru. Barnið á t.d. hægara með að segja frá því sem gerist í leikskólanum á íslensku, en velur móðurmálið til að tala um það sem gerist heima. Það notar móðurmálið í samræðum við frændfólk og foreldra en víxlar á milli tungumála þegar það talar við systkini og vini. Slík málnotkun er tvítyngdum einstaklingum eðlileg. Þegar börn eru orðin talandi á móðurmáli/málum tileinka þau sér mishratt nýtt tungumál (íslensku) sem þau þurfa t.d. að nota í leikskólanum.

Hvaða tungumál eigum við að tala við barnið?

Talið það tungumál sem ykkur er tamast, en það er jafnan móðurmálið. Foreldrum er líka hægara að ala barnið sitt upp á því tungumáli sem þeir tjá tilfinningar sínar á.

Margir fullorðnir eiga auðveldara með að rifja upp minningar, segja sögur og syngja fyrir börnin sín á því tungumáli sem þeir töluðu sjálfir sem börn. Þetta hefur mikla þýðingu fyrir samskipti og málþroska almennt þar sem góður grunnur í móðurmáli (einu eða tveimur) er nauðsynlegur fyrir frekara tungumálanám.

Talið það tungumál sem ykkur er tamast, en það er jafnan móðurmálið.

Czy dzieci mogą równie dobrze nauczyć się dwóch lub więcej języków?

Tak, oczywiście. Ponieważ jednak języki często są używane w różnych kontekstach, zdarza się, że dziecko daje sobie lepiej radę w jednym języku w pewnych sprawach, a w innych trochę gorzej. Np. dziecku może być łatwiej opowiedzieć o tym co dzieje się w przedszkolu po islandzku, a o sprawach domowych w rodzinnym języku. Dziecko używa tego języka w rozmowach z rodzicami i krewnymi, a rozmawiając z rodzeństwem i przyjaciółmi bez problemu przechodzi z jednego języka na drugi. U dwujęzycznych dzieci jest to najzupełniej normalne. Gdy dzieci stają się biegłe w języku lub językach ojczystych, przyswajają sobie w różnym tempie nowy (islandzki), którego muszą używać np. w przedszkolu.

Jakim więc językiem mamy rozmawiać z dzieckiem?

Mówcie językiem, którym sami posługujecie się najlepiej.

Mówcie językiem, którym sami posługujecie się najlepiej. Dla większości jest to język ojczysty. Rodzicom łatwiej wychowywać dziecko w języku w którym przywykli wyrażać swoje uczucia. Wielu dorosłych woli opowiadać bajki, śpiewać czy też wspominać dawne czasy w języku, którym sami mówili będąc dziećmi. Wspomaga to rozwój języka u dziecka, a wiadomo, że mocne podstawy języka/ języków rodzinnych są konieczne dla nauki innych, następnych języków.

Hvaða mál á að tala ef foreldrar eiga ekki sama móðurmál?

Í fjölskyldum þar sem foreldrar eiga sitt hvort móðurmálið er mælt með því að þeir tjái sig á sínu máli í samskiptum við barnið og umfram allt fyrstu 2–3 árin. Þ.e.a.s. einn einstaklingur – eitt tungumál. Barnið tengir þá auðveldlega eitt tungumál við mómmu og annað við pabba. Þegar öll fjölskyldan er saman má tala það tungumál sem virkar eðlilegast, annað móðurmálið, íslenskuna eða þriðja tungumálið sem allir skilja. Í fjölskyldum þar sem annað foreldri er íslenskumælandi gildir það sama. Sennilegt er að íslenskan verði ráðandi í svona samsettri fjölskyldu búsettri á Íslandi, en ef vilji er til þess að barnið verði tvítyngt er mikilvægt að nota ólíkar aðferðir til að hjálpa því að ná tökum á báðum tungumálum, s.s. syngja með því, segja því sögur, lesa fyrir það o.s.frv.

Þegar öll fjölskyldan er saman má tala það tungumál sem virkar eðlilegast, annað móðurmálið, íslenskuna eða þriðja tungumálið sem allir skilja.

Jakim językiem rozmawiać z dzieckiem, jeśli rodzice używają różnych ?

Gdy cała rodzina jest razem, wybieramy język, który nam najbardziej pasuje: jeden z ojczystych, islandzki lub trzeci, rozumiany przez wszystkich.

W tych rodzinach w których każde z rodziców mówi innym językiem, zaleca się, aby rodzice używali swojego języka w kontaktach z dzieckiem przez pierwsze 2-3 lata. Tzn. jedna osoba – jeden język. W ten sposób dziecko kojarzyć będzie jeden język z mamą, a drugi z tatą. Gdy cała rodzina jest razem, wybieramy język, który nam najbardziej pasuje: jeden z ojczystych, islandzki lub trzeci, rozumiany przez wszystkich. Dzieje się tak również, gdy jedno z rodziców mówi po islandzku. Oczywiście w takiej rodzinie, islandzki najczęściej staje się językiem wiodącym, ale stosując różne metody, np. śpiewając dziecku, opowiadając, czytając, możemy zagwarantować jego dwujęzyczność.

Foreldrar hjálpa barninu sínu mest að ná tökum á íslensku með því að styrkja móðurmál þess.

Getur barnið lært íslensku ef foreldri talar sitt móðurmál?

Já, rannsóknir sýna að börnum gengur betur að læra annað tungumál ef þau fá góðan grunn í móðurmáli sínu. Tungumálin vinna ekki gegn hvort öðru, þvert á móti. Ef barnið hefur lært hugtak á móðurmálinu auðveldar það því að læra samsvarandi hugtak á íslensku og öfugt.

Allir foreldrar óska þess að barninu þeirra gangi vel í skóla og vilja þess vegna að það læri íslensku sem fyrst. En það er engin ástæða til þess að hætta að nota móðurmál sitt í samskiptum við barnið. Foreldrar hjálpa barninu sínu mest að ná tökum á íslensku með því að styrkja móðurmál þess. Ef barnið á að ná góðum tökum á íslenskunni er best að það fái tækifæri til að nota hana með íslenskumælandi félögum og fullorðnum. Yfirleitt gerist þetta í leikskólanum og e.t.v. í samskiptum við íslenska vini fjölskyldunnar eða barnsins.

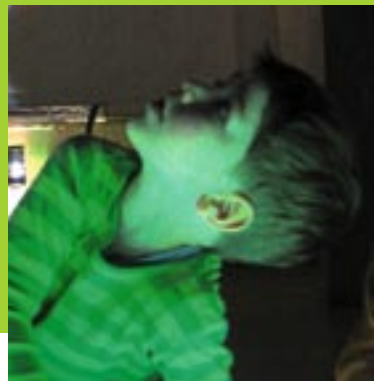

Czy dziecko nauczy się islandzkiego, jeśli będę z nim rozmawiać w moim języku?

Tak, badania naukowe udowadniają, że dzieciom idzie łatwiej nauka drugiego języka, gdy mają opanowane podstawy języka rodzinnego. Języki nie przeszkadzają sobie nawzajem, wręcz przeciwnie wspierają się. Dziecku, które zna określone pojęcia w języku ojczystym, łatwiej przyswoić sobie te same pojęcia po islandzku i na odwrót.

Wszyscy rodzice pragną, aby ich dziecku szło dobrze w szkole i dlatego chcą, żeby jak najszybciej zaczęło uczyć się islandzkiego. Ale nie ma żadnego powodu, by przestać rozmawiać z dzieckiem w swoim języku. Najlepszym sposobem w jakim rodzice mogą pomóc dziecku w islandzkim, jest pomoc w nauce języka ojczystego. Okazją do dobrej nauki islandzkiego będzie używanie go w rozmowach z islandzkimi rówieśnikami i dorosłymi. Jest na to miejsce w przedszkolu i ewentualnych kontaktach z islandzkimi przyjaciółmi rodziny lub dziecka.

Najlepszym sposobem w jakim rodzice mogą pomóc dziecku w islandzkim, jest pomoc w nauce języka ojczystego.

Er bagalegt ef barnið blandar saman tungumálum?

Nei, yfirleitt ekki. Það er eðlilegt að lítil börn blandi saman orðum úr báðum tungumálunum í sömu setningu. Ástæðan getur verið sú að þau hafi ekki enn lært að skilja á milli ólíkra tungumála eða að þau vanti orð á því máli sem þau eru að tala þá stundina.

Annað algengt fyrirbæri er meira eða minna meðvituð víxlun milli tungumála sem eldri börn og fullorðnir grípa til í samskiptum við aðra tvítyngda einstaklinga. Þessi svokallaða merkjavíxlun er tvítyngdum einstaklingum eðlileg. Þeir nýta sér einfaldlega þann kost að víxla tungumálunum til að geta betur tjáð sig, t.d. þegar þeir vilja ná fram ákveðnum blæbrigðum í tjáningu sinni eða tilfinningu, vitna í eitthvað sem annar hefur sagt á öðru tungumáli eða skapa samkennd með þeim sem hafa sama málskilning. Margir eiga erfitt með að viðurkenna svona málnotkun. Þeim getur þótt bagalegt að „blanda“ tungumálum og halda að það sé merki um að viðkomandi hafi ekki vald á þeim. En rannsóknir sýna að það krefst allmikillar færni að víxla reiprennandi á milli tungumála og að það er bæði eðlilegt og þægilegra í samtali tvítyngdra.

Það er eðlilegt að lítil börn blandi saman orðum úr báðum tungumálunum í sömu setningu.

Czy to źle, gdy dziecko miesza języki?

Nie, na ogół nie. Jest rzeczą naturalną, że małe dziecko miesza w jednym zdaniu wyrazy z obu języków. Przyczyną może być fakt, że nie nauczyło się jeszcze rozróżniać między językami, albo też po prostu w danej chwili brakuje mu odpowiedniego słówka w języku jakim się właśnie posługuje. Innym naturalnym zjawiskiem jest mniej lub bardziej świadome przechodzenie z jednego języka na drugi w rozmowie z inną wielojęzyczną osobą. Często ułatwia to wysławianie, wyrażanie uczuć, wypunktowanie niuansów. Często jest to nawiązaniem do słów drugiej osoby, wypowiedzianych w innym języku czy też wykazanie wspólnoty z osobą o podobnych kwalifikacjach językowych. Wiele osób ma jednak problemy z przyznaniem się do takiego mieszania słów, ponieważ sądzą, że jest to dowód ich złej znajomości języków. Natomiast badania naukowe wykazują, że płynne przechodzenie z jednego języka na drugi dowodzi dobrego ich opanowania i jest zarówno naturalne jak i wygodne w rozmowach osób dwujęzycznych.

Jest rzeczą naturalną, że małe dziecko miesza w jednym zdaniu wyrazy z obu języków.

**Jafnvel þótt barnið noti
móðurmálið lítið þroskar
það með sér færni til að
tala það.**

Hvað á ég að gera ef barnið svarar mér á íslensku?

Algengt er að börn velji á vissum tímabilum að nota íslensku alfarið, jafnvel þótt foreldrarnir reyni að vera samkvæmir sjálfum sér og tali móðurmál sitt við barnið. Ef foreldrar vilja að barnið verði tvítyngt er mikilvægt að þeir gefist ekki upp á því að nota móðurmál sitt. Einnig er æskilegt að barnið fái tækifæri til þess að hafa samskipti við jafnaldra og fullorðna sem tala minnihlutamálið.

Komið hefur í ljós að jafnvel þótt barnið noti móðurmálið lítið þroskar það með sér færni til að tala það.

Ef barnið talar íslensku þegar foreldrarnir tala móðurmál sitt hjálpa þau því mest með því að svara á móðurmálinu. Góð samskipti og samræður við barnið er alltaf mikilvægast, og skiptir þá minna máli hvaða tungumál er talað. Betra er að hlusta á það sem barnið hefur að segja fremur en hvernig það notar tungumálið og á hvaða tungumáli það tjáir sig. Mikilvægast er að vera þolinmóður, því það tekur tíma að kenna barninu eigið tungumál í umhverfi þar sem íslenskan hefur meiri þýðingu og er jafnvel hærra metin.

Co mam robić, gdy dziecko odpowiada mi po islandzku?

Często zdarza się, że dziecko przez jakiś czas używa głównie islandzkiego, chociaż rodzice starają się mówić w swoim języku. Jeśli rodzice chcą, aby dziecko było dwujęzyczne, nie powinni rezygnować z używania języka ojczystego. Jest również wskazane, aby dziecko miało kontakty z rówieśnikami i dorosłymi mówiącymi rzadziej używanym przez dziecko językiem. Dowiedziono, że choć dziecko posługuje się językiem mniej, to i tak rozwija swoją zdolność używania go. Jeśli dziecko posługuje się islandzkim w rozmowach z rodzicami, najlepiej pomogą mu oni, odpowiadając w rodzinnym języku. Dobry kontakt z dzieckiem i rozmowy z nim są najważniejsze, niezależnie od tego, jakim językiem się mówi. Istotne jest, aby wysłuchać co dziecko ma do powiedzenia, obojętnie w jakim języku. Cierpliwości i czasu wymaga nauka ojczystego języka w otoczeniu, w którym dominuje islandzki.

Dowiedziono, że choć dziecko posługuje się językiem mniej, to i tak rozwija swoją zdolność używania go.

Hvað get ég gert til að styrkja móðurmál barnsins?

Pólsk börn í Póllandi og íslensk börn á Íslandi læra móðurmálið við margar og ólíkar aðstæður. Íslensk börn læra móðurmálið í samskiptum við fjölskyldu, ættingja og vini, í verslunum, í strætó, í leikskólanum og í skólanum. Allan daginn heyra þau, tala eða læra móðurmál sitt. Mörg börn af erlendum uppruna hafa ekki sömu möguleika á að þroska móðurmál sitt. Þorri þeirra heyrir og notar móðurmálið aðeins heima fyrir. Því þurfa fullorðnir í umhverfi barnsins, foreldrar og starfsmenn leikskóla að gefa því tækifæri til að læra og tala móðurmálið eins mikið og kostur er bæði innan og utan fjölskyldunnar, með jafnöldrum og fullorðnum. Foreldrar geta t.d. sungið og lesið fyrir börnin á móðurmálinu, sagt þeim sögur, spilað tónlist eða leyft þeim að horfa á myndefni frá heimalandinu. Einnig er mikilvægt að leggja sig fram um að nota fjölbreyttan orðaforða og setja orð á hluti og athafnir á móðurmálinu.

Í leikskólanum er t.d. hægt að gera ritmál barnsins sýnilegt og spila tónlist á móðurmáli þess.

Móðurmálskennta fer nú fram á mörgum tungumálum. Upplýsingar um kennsluframboð er hægt að fá hjá Alþjóðahúsi, www.ahus.is og www.modurmal.com

Foreldrar geta t.d. sungið og lesið fyrir börnin á móðurmálinu, sagt þeim sögur, spilað tónlist eða leyft þeim að horfa á myndefni frá heimalandinu.

Rodzice mogą na przykład czytać dziecku, opowiadać bajki, słuchać z nim piosenek, lub oglądać filmy w rodzinnym języku.

Co mogę zrobić dla wspierania znajomości języka ojczystego u dziecka?

Dzieci polskie i islandzkie uczą się języka ojczystego w różnych i odmiennych warunkach. Islandzkie uczą się w kontaktach z rodziną, krewnymi, przyjaciółmi, w sklepach, przedszkolu i szkole. Cały dzień słyszą, mówią i uczą się swojego języka. Wiele dzieci z rodzin napływowych, nie ma takich możliwości. Większość z nich słyszy i używa języka ojczystego jedynie w domu. Dlatego dorośli w ich otoczeniu, rodzice i pracownicy przedszkola muszą stwarzać odpowiednie warunki do używania języka, zarówno w rodzinie, jak i poza nią, w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi. Rodzice mogą na przykład czytać dziecku, opowiadać bajki, słuchać z nim piosenek, lub oglądać filmy w rodzinnym języku. Ważne jest używanie przy dziecku bogatego słownictwa i nauczenie go nazw rzeczy i czynności. W przedszkolu jest możliwe np. powieszenie na ścianie alfabetu i słów w języku dziecka i puszczenie muzyki w tymże języku.

Nauka języka ojczystego jest obecnie dostępna dla dzieci wielu narodowości. Informacje na ten temat można znaleźć w Centrum Międzynarodowym, Alþjóðahús, www.ahus.is og www.modurmal.com

Gott samstarf milli leikskóla og foreldra leggur grunninn að máltöku og málþroska barnsins á íslensku.

Hvernig get ég hjálpað barninu að læra íslensku?

Gott samstarf milli leikskóla og foreldra leggur grunninn að máltöku og málþroska barnsins á íslensku. Leikskólinn ber mikla ábyrgð á því að barnið nái góðu valdi á íslensku, en foreldrar geta líka hjálpað til á ýmsa vegu. Fyrst og fremst með því að hvetja barnið til að æfa sig í tungumálinu, s.s. með því að hlusta á íslenskt útvarp og sjónvarp. Í sumum tilfellum hafa foreldrarnir svo gott vald á íslensku að þeir geta hjálpað barninu og eftt málskilning þess.

Margir foreldrar velja því fyrir sér hvort barnið geti lært íslensku til hlítar ef það á ekki íslenska vini. Því þarf að huga að því að skapa barninu aðstæður til að hitta íslenskumælandi fólk. Mikilvægt er að það fái fjölbreytt tækifæri til að tala íslensku við vini, skólafélaga og fullorðna. Foreldrarnir geta t.d. hvatt barnið til að taka þátt í verkefnum og virkum samskiptum við íslenskumælandi börn, s.s. á leiksvæðum og í íþróttum.

Einnig ættu foreldrar að velja því fyrir sér hvaða leikskóli hentar barninu best. Þeir eiga rétt á því að fá upplýsingar um hvaða áhersla er lögð á tvítyngi og málörvun í leikskólanum, hversu mikið starfsfólkið veit um málörvun tvítyngdra barna, kennslu annars tungumáls o.s.frv. Foreldrar eiga líka rétt á því að kennarar komi til móts við barnið og örvi það markvisst í málnotkun, hvort heldur er á móðurmáli þess eða íslensku.

W jaki sposób mogę pomóc dziecku w nauce islandzkiego?

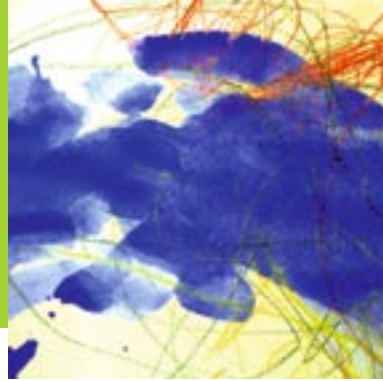
Podstawową sprawą jest dobra współpraca rodziców i przedszkola. Na przedszkolu spoczywa duża odpowiedzialność, aby dziecko nauczyło się posługiwać islandzkim, ale rodzice mogą w tym również pomóc w różny sposób. Przede wszystkim zachęcając dziecko do słuchania islandzkiego radia i telewizji. W niektórych przypadkach rodzice sami dobrze znają islandzki i mogą wtedy z nim razem ćwiczyć.

Wielu rodziców zastanawia się, czy dziecko nauczy się islandzkiego dobrze, jeśli nie ma islandzkich przyjaciół. Istotne jest, aby dziecko miało okazję na kontakty z islandzkimi rówieśnikami i dorosłymi.

Rodzice mogą zachęcać dzieci do brania udziału w zabawach z innymi mówiącymi po islandzku, np. na skwerkach z huśtawkami i piaskownicami lub podczas zajęć sportowych.

Rodzice powinni się również zastanowić, które przedszkole jest najodpowiedniejsze dla dziecka. Mają oni prawo do informacji o tym, w jakim stopniu realizuje się program dla wielojęzycznych dzieci w danym przedszkolu, czy jego pracownicy mają odpowiednią wiedzę w tym zakresie, czy uczy się innych języków itd. Rodzice mają również prawo do tego, by dziecko otrzymało odpowiednie przyjęcie w przedszkolu tzn. by umożliwiono mu właściwy rozwój, zarówno w islandzkim, jak i w języku ojczystym.

Podstawową sprawą jest dobra współpraca rodziców i przedszkola.

Hvað á að gera ef barnið hættir að tala í leikskólanum?

Dæmi eru um að barn sem byrjar í leikskóla þar sem móðurmál þess er ekki talað, hætti tímabundið að tala íslensku. Þetta svokallaða „þögla tímabil“ eru eðlileg viðbrögð. Ef barninu virðist að öðru leyti líða vel og tjáir sig með öðrum ráðum, s.s. með því að benda og gefa í skyn að það skilji, er engin ástæða til að hafa áhyggjur. Barnið er einungis að safna í sarpinn og efla með sér skilning á nýja tungumálinu. Oftast byrjar barnið að tala aftur eftir nokkurn tíma, þegar það hefur öðlast nægilega mikila þekkingu á nýja tungumálinu.

Dæmi eru um að barn sem byrjar í leikskóla þar sem móðurmál þess er ekki talað, hætti tímabundið að tala íslensku. Þetta svokallaða „þögla tímabil“ eru eðlileg viðbrögð.

Co zrobić, gdy dziecko przestaje się odzywać w przedszkolu?

W pewnych wypadkach dzieci, które zaczynają w przedszkolu, w którym nie mówi się w jego języku ojczystym, przestają przez pewien czas używać islandzkiego. Ten, tzw. "milczący okres", to naturalna reakcja dziecka.

W pewnych wypadkach dzieci, które zaczynają w przedszkolu, w którym nie mówi się w jego języku ojczystym, przestają przez pewien czas używać islandzkiego. Ten, tzw. "milczący okres", to naturalna reakcja dziecka. Jeśli dziecko czuje się pod innym względem dobrze, potrafi się komunikować z otoczeniem, np. pokazując palcem i okazując zrozumienie, nie ma powodu do zmartwienia. Dziecko po prostu nabiera doświadczenia i pogłębia swoje zrozumienie nowego języka. Zazwyczaj, gdy jego znajomość staje się wystarczająca, dziecko zaczyna mówić znowu.

Orðskýringar

Annað tungumál: Tungumálið/in sem barnið byrjar að læra eftir máltöku fyrsta tungumáls (móðurmáls). Torvelt getur verið að draga mörk milli fyrsta og annars tungumáls, t.d. þegar barn hefur lært tvö tungumál nær samtímis. Þá er e.t.v. réttara að tala um að barnið eigi tvö móðurmál. Á Íslandi er íslenska annað/þriðja tungumál barna af erlendum uppruna. Annað tungumál er einnig kallað viðbótarmál.

Móðurmál: Tungumál sem talað er af fjölskyldu barnsins. Barn getur átt fleiri en eitt móðurmál.

Tvítýngi/fjöltyngi: Tvítýngdur/fjöltyngdur einstaklingur getur verið nýbyrjaður að tala tungumálið eða er jafnvel „fullnuma“ í því. Tvítýngd/fjöltyngd börn eiga eitt eða fleiri móðurmál og eru að tileinka sér íslensku sem annað (þriðja/fjórða) tungumál. Þau geta verið komin afar mislangt á veg með að ná tökum á íslensku.

Słowniczek

Drugi język: Język, którego dziecko zaczyna się uczyć po przyswojeniu sobie pierwszego tzn. ojczystego. Nie zawsze da się ściśle określić, który język jest pierwszy, a który drugi, np. gdy dziecko uczy się równocześnie dwóch. Wtedy właściwie mówić o dwóch językach ojczystych. W Islandii islandzki jest drugim/trzecim językiem dla dzieci pochodzących spoza tego kraju. Drugi język jest często nazywany również „językiem dodatkowym”.

Język ojczysty: Język, którym mówi się w rodzinie dziecka. Dziecko może mieć więcej, niż jeden język ojczysty.

Dwu- lub wielojęzyczność: Dwujęzyczna/wielojęzyczna osoba może dopiero zaczynać naukę języka, lub mówić nim płynnie. Dwu- lub wielojęzyczne dzieci mają jeden lub więcej języków ojczystych i przyswajają sobie islandzki jako drugi (trzeci/czwarty) język. Ich znajomość islandzkiego może być różnie zaawansowana.

Reykjavik City
Department of Education

Fríkirkjuvegi 1 📍 Reykjavík 📞 Tel. 411 7000 🌐 www.menntasvid.is